

Sygn. I C 351/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w S. I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia (del.) Hanna Kaflak-Januszko
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Karina Hofman

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2020 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M., I. M.

przeciwko I. K. – Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w M., Skarbowi Państwa-Prezesowi Sądu Rejonowego w M., Prezesowi Sądu Okręgowego w S.

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych I. K. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M., Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w M., Prezesa Sądu Okręgowego w S. na rzecz powodów W. M. i I. M. solidarnie 223.780,28 zł (dwieście dwadzieścia trzy tysiące siedemset osiemdziesiąt złotych 28/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od pozwanego I. K. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. od 25.04.2018 r. do dnia zapłaty;
- od Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w M., Prezesa Sądu Okręgowego w S. od 26.06.2018 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powodów solidarnie 22.007,00 zł (dwadzieścia dwa tysiące siedem złotych 00/100) kosztów procesu.

I C 351/18

UZASADNIENIE

Powodowie I. M. i W. M. solidarnie pozwali I. K. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. i Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w M. solidarnie o odszkodowanie. Poprzez licytację w postępowaniu egzekucyjnym nabyli nieruchomości za cenę uwzględniającą VAT. Gdy przystąpili do jego odzyskania, w wyniku kontroli skarbowej ustalono, że VAT w cenie sprzedaży był nienależny i powodowie musieli uiścić podatek od czynności cywilnoprawnej. Kwoty stanowiącej zapłacony podatek VAT nie zwrócono im.

Jak statio fisci Skarbu Państwa wezwano także Prezesa jednostki nadrzędnej, czyli Sądu Okręgowego w S..

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, uważając, że powodowi zakupili nieruchomość zgodnie za cenę licytacyjną i wobec tego nie mogą dochodzić odszkodowania, czyli zwrotu naliczonego (i zapłaconego) w niej podatku VAT.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie nabyli nieruchomość w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez pozwanego Komornika przy Sądzie Rejonowym w M., nad którym jednostką nadrzędną jest Sąd Okręgowy w S..

W cenie nabycia naliczono podatek VAT w wysokości dochodzonej kwoty.

Gdy powodowie jako płatnicy VAT chcieli odzyskać zapłacony podatek, przeprowadzona została kontrola skarbowa, w której ustalono, że sprzedaż nieruchomości nie podlegała temu podatkowi i powodowie musieli uiścić jako należny podatek od czynności cywilnoprawnych.

Komornik mimo otrzymania indywidualnej interpretacji podatkowej (k.36), nie skorygował faktury, by odzyskać wpłacony podatek VAT i zwrócić powodom. Wydał postanowienie odmawiające zwrotu na ich wniosek, którego powodowie nie zaskarżyli. Zwrócili się jednak później do Sądu Rejonowego w M., który nadzoruje pozwanego Komornika, lecz także nie uwzględniono ich żądania o zwrot nadpłaconego podatku.

Powodowie ponownie wezwali pozwanego Komornika o zwrot nienależnie pobranego podatku VAT w terminie 7 dni w trybie przedsądowym (k.45-47, odebrane 17.04.2018 r. k. 48-49). Natomiast Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w M. wezwali do zapłaty w terminie 14 dni od 11.06.2018 r. (k. 54-57, 58-59).

fakty przyznane

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu (poza nieznacznym zakresem odsetek).

Stan faktyczny generalnie nie był sporny, mimo odmiennej oceny prawnej, która zawyżyła na powstaniu sporu. Powodowie wprawdzie akcentowali, że do zakupu przystąpili, kalkulując odzyskanie podatku VAT zapłaconego w tej transakcji. A Komornik wskazywał, że powodowie przystępując do nabycia w postępowaniu egzekucyjnym, ponoszą skutki ryzyka transakcji, więc nie było jego rolą zapewnianie o prawidłowości naliczenia VAT-u, zwłaszcza że nie ma takich możliwości weryfikacji jak organy skarbowe i dlatego zdarza się, że następuje korekta naliczonego podatku. Ta rozbieżność w postrzeganiu zagadnienia VAT-u nie miała jednak znaczenia w sprawie. Kluczowe było wyjaśnienie, dlaczego powodowie nie uzyskali zwrotu podatku VAT, skoro był nienależny, a przy tym uiścili podatek od czynności cywilnoprawnych z tytułu spornego nabycia nieruchomości.

Dokonując analizy Sąd stwierdził, że w indywidualnej interpretacji wydanej na wniosek Komornika znajduje się pełne objaśnienie sprawy. Wywód ten jest tak klarowny, że Sąd poprzestanie na stwierdzeniu, że należałoby go w całości powtórzyć (k.36-40), by poprzez cytowanie nie doszło do zniekształcenia, a potem wybiórczego odczytania przez strony. W efekcie należało stwierdzić, że warunkiem zwrotu VAT powodom jest, by Komornik jako płatnik VAT – wystawca faktury, skorygował ją i odzyskany na tej podstawie VAT zwrócił powodom. W konsekwencji za niezasadny należy uznać pogląd, że tak pozyskana należność zasiliłaby środki egzekucji podlegające wydaniu wierzycielom. W cenie licytacyjnej VAT pojawił się tylko z racji zobowiązań skarbowych, inaczej nie podlegałyby uiszczeniu. Dlatego stwierdzenie braku obowiązku uiszczenia tej należności fiskusowi, a tym samym – naliczenia jej w cenie nabycia, prowadzi do obligu zwrotu tego świadczenia powodom, którzy rozliczyli się z podatku w sposób wskazany przez organy skarbowe.

Wobec powyższego niezastosowanie się przez Komornika do wskazań interpretacji, nieskorygowanie faktury, co uniemożliwiło powodom odzyskanie ich należności, jest działaniem niezgodnym z prawem, o którym mowa w art. 23 ustawy z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, obowiązującej w okresie objętym pozwem (obecnie art. 36 ust. 1 i 2 ustawy z 22.03.2019 r. o komornikach sądowych), skutkującym także solidarną odpowiedzialnością

Skarbu Państwa. W tym przypadku na podstawie art. 67 § 2 kpc Prezes Sądu Okręgowego występować mógł jako organ statio fisci nadrzędnej do jednostki, z którą wiązało się dochodzone roszczenie (co potwierdził także SN w wyroku z 22.10.2014 r. (...)); ale także z racji szczegółowych rozwiązań finansowych pomiędzy oboma sądami (vide podział zadań budżetowych w zakresie finansowania).

Nie podważał powództwa zarzut, że powodowie nie zaskarżyli postanowienia Komornika, którym odmówił zwrotu podatku. Abstrahując od oceny, czy czynności ta powinna mieć postać postanowienia podlegającego zaskarżeniu, należy wskazać, że omawiana odpowiedzialność stanowi rozwinięcie art. 77 Konstytucji, a przy tym art. 759 § 2 kpc stanowi dodatkowe potwierdzenie obowiązku reakcji sądu na nieprawidłowości postępowania egzekucyjnego niezależnie od wnoszonych środków zaskarżenia (zob. wyrok SN z 16.03.2007r. (...)).

Wymagalność odsetek nie budziła wątpliwości ze względu na terminy wskazane w wezwaniach do zapłaty doręczonych pozwanym i art. 481 kc (co też częściowo przyznali powodowie). Minimalnie z tego względu należało to roszczenie skorygować co do Skarbu Państwa.

Oczywiste było także stwierdzenie solidarności wierzycieli i dłużników (art. 366, 367, 369 kc).

Sprawa reprezentacji w procesie pozwanego Komornika przez wpierw Asesora jako pracownika, a następnie jako Zastępcę Komornika została na bieżąco wyjaśniona na rozprawie (zob. art. 87 § 1 kpc, 299 kpc, gdyż przedmiotem jest odpowiedzialność osobista).

O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 kpc z uwzględnieniem § 2 pkt. 7 rozporządzenia z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... Na koszty złożyło się : 11 190 zł opłata od pozwu, 10 800 zł wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa.